

na kvartér, terciér a mezozoikum, paleozoikum, krystalinikum a aplikovaná geologie. Publikaci rediguje prof. dr. Antonín Přichystal, CSc. s redakční radou předních brněnských odborníků z oboru geologických a geografických věd.

Zveřejněné příspěvky uvedené ročenky mají předepsanou strukturu, tj. český a anglický název článku, autora s adresou a kontaktem na pracoviště (důchodci uvádějí bydliště), v angličtině základní uváděná zkrácená slova a abstrakt, většina hlavních článků má úvod, vlastní obsah, závěr, některé i poděkování, téměř všechny mají seznam literatury. Jedinému příspěvku, obsahem rovnajícím se zprávě, bez uvedeného seznamu literatury (str. 35 a 36) je možné tento nedostatek vytknout. Rozsah textové části někde i s obrázky, tabulkami a grafy jednotlivých příspěvků se pohybuje od jedné do šesti stran a v podstatě jsou obsahově dostatečně výstižné.

V kapitole KVARTÉR je publikováno pět článků celkem sedmi autorů. Tematicky se dotýkají obecné problematiky a regionálních studií statigrafie pleistocenního vývoje. V kapitole TERCIÉR A MEZOZOIKUM je uvedeno pět příspěvků třinácti autorů. Všechny řeší regionálně geologickou problematiku Západních Karpat a karpatské předhlubně. Kapitola PALEOZOIKUM obsahuje jedenáct článků, na kterých se podílelo osmnáct autorů. Obsahově jsou různorodé – zastoupeny jsou články z oboru rudní mineralogie, další pak přinášejí informace o paleontologických nálezech ve vrtných jádrech a o horninové stavbě a vývoji konkrétních lokalit v síleziku a brunovistuliku. Kapitola KRYSTALINIKUM má šest regionálně geologických příspěvků, které napsalo devět autorů. Pojednávají o nálezech a studiu karbonátových hornin brněnského masivu, dále o minerálech v horninách bývalého zlatohorského rudního revíru i konkrétní části sílezika a o horninovém vývoji moldanubického plutonu. Do závěrečné kapitoly APLIKOVANÁ GEOLOGIE přispělo jedenáct autorů sedmi články. Jejich obsahem je např. studium stavu usazenin v severomoravských vodních nádržích, nové výzkumné speleologické poznatky z Moravského krasu, výsledky pozorování

mikrozeměření u nás v roce 2000, z oboru environmentalistiky jsou zde články o ochraně vybraných jihomoravských geologických lokalit a o problematice antropogenní zátěže krajiny znečišťováním anorganické přírody.

Závěrem lze konstatovat, že zveřejněné příspěvky jsou zajímavé, kvalitní, odborně plně na výši a přispívají k pokroku geologických věd u nás. Je vidět, že zejména mladí autoři, absolventi a doktorandi, prokazují talent, pílí a zaujetí pro obor, ve kterém se rozhodli hledat profesní perspektivu. Některé z nich osobně znám a zdá se mně, že za několik málo let je na nich patrný další pokrok ve vědomostech, výsledcích a v prezentaci své práce. Že i publikačně se uplatňují tyto noví nadějní odborníci, je rovněž velmi pozitivní zjištění, což asi nejvíce těší jejich učitele.

J. MATYÁŠEK

Dušan Lužný: Zelení bódhisattvové. Sociálně a ekologicky angažovaný buddhismus*

Soudobý buddhismus nabyl vpravdě celosvětového rozšíření. Knížka D. Lužného si všímá toho, jak tento proud reaguje na celek globálních problémů nejen myšlenkovou reflexí, ale i hledáním cest k jejich řešení.

Proměnu v podobě obratu k sociálním a environmentálním otázkám odráží výraz „angažovaný buddhismus“, postihující konkrétní úsilí o naplnění základního cíle – odstranění utupení. D. Lužný ve své práci dokládá, že to bylo cílem buddhismu od samého počátku. Čtenáři jistě ocení stručný a zároveň zasvěcený výklad buddhistického pohledu na svět, vycházejícího z nesubstančního ontologické pozice, určující i lidskou roli v dění.

Právě v kontextu globálních problémů se v průběhu minulého století posiloval v buddhistickém hnutí aktivní aspekt. Jeho ztělesněním je ideál bódhisattvů, zřikajících se nirvány, pokud bude existovat jediná trpící bytost. Počátky tohoto obratu autor spojuje s osobou Bhímraa Rámdží Ambé-

kara, indického bojovníka za práva nedotknutelných. Text představuje i další významné osobnosti, které přispěly k rozvoji a šíření angažovaného buddhismu. Mezi medailony tu nalezneme nejen reformátory vzešlé z původního prostředí (včetně současného tibetského dalajlámy), ale i některé západní stoupence hnutí. Čtenář se tak může blíže seznámit s vnitřním vývojem generace beatníků (zejm. G. Snyder). Nechybí tu ovšem ani jedna z nejznámějších představitelů dnešního mírového a environmentalistického hnutí J. Macyová, kterou i naši čtenáři již dříve poznali prostřednictvím sborníku *Myslet jako hora* (česky 1993).

Výběr těchto výrazných osobností je zároveň ilustrací obsahového rozvrstvení snah dnešního angažovaného buddhismu. Z reality globalizovaného světa vzešla tato trojice témat: otázky lidských práv, kritika industriální konzumní společnosti a environmentální etika. V krátkém shrnutí uvedených okruhů D. Lužný srovnává buddhistický přístup se západní tradicí. Toto srovnání pak v práci doplňují vybrané ukázky původních textů, mnohdy v českém překladu publikované vůbec poprvé. Čtenář tak získává další z možností seznámit se například s argumentací tzv. hlubinné ekologie.

Útlá knížka D. Lužného tedy nabízí mnohovrstevný pohled na jednu z podob soudobého náboženství; je výrazným příspěvkem do diskuse o hledání cest z globální krize dnešní civilizace. Text jistě naleznou díky preciznímu a současně čtivému zpracování řadu vděčných čtenářů. Je i slibným počátkem nové edice *Proměny náboženství*, kterou hodlá prezentovat výsledky badatelské práce brněnský Ústav religionistiky FF MU.

P. JEMELKA

* MU Brno, 2000, 144 s.

Nahlédnutí „za hranice“ aneb Nad čtvrtým číslem teatrologického a filmologického sborníku *

Teatrologická a filmologická řada Sborníku prací Filozofické fakulty Masarykovy

univerzity v Brně dospěla ke svému čtvrtému svazku. Jak předdeslat vědecký redaktor publikace doc. Július Gajdoš v úvodních slovech, přispěvatelé si přejí, aby jednotlivé studie byly „něčím víc než manifestačním projevem“, neboť jejich cílem je spíše „přispívat k poznání v oblasti divadla a filmu bez snahy „zvědečtovat“ umění a definovat divadlo a film na pozadí tzv. věčných, neměnných se termínů“. Zvolený záměr pisatelé naplnili přinejmenším ze dvou zorných úhlů: jednak tím, že ve svých příspěvcích sledují okrajová a problémová témata, jimž byla dosud v odborné literatuře věnována jen malá pozornost, jednak zaměřením na evropský a světový kontext, což mj. dokládá i aktuálně zařazený příspěvek zahraničního hosta (Joseph Norman Rostinsky: *Conceptual Models and Symbolic Perception in Japanese Gay Text*).

Do sborníku přispělo deset členů Ústavu divadelní a filmové vědy. V úvodní studii přibližuje Július Gajdoš vztah mezi feministickou teorií a divadlem a zasazuje tzv. feministické divadlo do kontextu postmoderních divadelních aktivit. V této souvislosti Gajdoš upozorňuje, že „zámerom feministického divadla je zmeniť deremináciu pohľadu, v ktorom prevládajú mužské znaky“, a jako jeden z charakteristických rysů feministického divadla uvádí „aktívnejší podiel publika na predstavení“. Margita Havličková ve stati *Johann Baptist Bergobzoom a jeho program Národního divadla v Brně* představuje herce, dramatika a divadelního ředitele, který se během svého působení v moravské metropoli v letech 1784-1788 pokusil o pozoruhodnou reformu divadla v duchu osvícenských ideálů. Problematikou ruského divadla, konkrétně ruským symbolismem, se ve svém příspěvku zabývá Pavel Klein. Autor k tomuto účelu do češtiny přeložil takřka zapomenuté texty V. J. Brjusova (1873-1924) a opatřil je vysvětlujícím komentářem. Hana Pospěchová sleduje dramaturgii divadelní skupiny České studio (působící od r. 1924), zvláště si všímá adaptace Moličrovy komedie *Skapinova šibalství*. Další tři příspěvky se vztahují ke světovému kontextu. Barbara Schnelle analyzuje společensko-politickou hru současné rakouské dramatičky Elfriede